

Sota kaikessa rauhassa

(Heränneiden ylioppilaskodin 75-vuotisjuhla-julkaisu. Turina kevät 2003. s. 30)

Elämme aikaa, jona paavi kysyy, onko Jumala kääntänyt selkänsä maailmalle. Siinä on lausunto, jossa ihminen on pieni ja Jumala suuri. Sellaista ei anneta varmoin ottein ex cathedra vaan enemmänkin nöyränä kuunnellen. Ehkä juuri siksi se on eräs Raamatun ja kristinuskon perustavimpia kysymyksiä. Kaikkein raastavimmin se kuuluu huutona Kristuksen ristiltä. Silloin ei kysytä, onko Jumala hylännyt vaan miksi Jumala on hylännyt.

Paavin huolenaiheena on sota. Tiedotusvälineissä puhutaan sodasta pahaa vastaan. Sen pahan pitää olla aika paha, ennen kuin se on pahempi kuin sota. Ja vaikka vastapuoli olisikin paha, ei se vielä tarkoita, että toinen osapuoli olisi hyvä. Pahinta on sota, jossa paha sotii pahaa vastaan. Siinä paha voittaa ja kaikki ovat häviäjiä. Tällaiset sodat eivät ole harvassa. On lisäksi helppoa puhua abstraktisti sodasta pahaa vastaan. Kaikki sodat käydään lopulta ihmisiä ja omaa itseä vastaan.

Herran pelko on viisauden alku. Onko meistä siihen? Helpompi on ehkä pelätä sotaa, ja jo silläkin pelolla voi välttää paljon pahaa. Sodan pelko on viisauden alku – yksi niistä. Tärkeintä on voittaa sota, nujertaa ja lyödä se, taistella sotaa vastaan rauhan puolella. Jos tässä tehdään kaikkensa, mutta epäonnistutaan ja syttyy sota, ei auta muu kuin taistella – ei kuitenkaan sodan loistokkaaksi voittamiseksi vaan pahan lyömiseksi ja rauhan saavuttamiseksi. Kaiken lähtökohta on muistaa, että pahan sitkein rintamalinja kulkee omassa sisimmässä. Raskaskin rauha on sotaa parempi. Häpeärauhassakaan ei pohjimmiltaan tarvitsisi olla hävettävää.

Sotautiset ja talousuutiset kulkevat nytkin käsikkäin. Historia on täynnä esimerkkejä siitä, kun sotia on yritetty käyttää kaikenlaisiin muihin pyrkimyksiin kuin pahan vastustamiseen. Todella raajusti yksinkertaistaen voi ehkä sanoa, että maailmansodissa kuoli kymmeniä miljoonia, kun vuonna 1914 osapuolet halusivat pikaisella sodalla päivittää Euroopan rajoja ja valtasuhteita itselleen mielisemmiksi ja kun mukaan tuli vuosien ja vuosikymmenten kuluessa mitä erilaisimpia valtapyrkimyksiä. Alkuperäisten pyrkimysten kannalta hinta oli aivan kohtuuton. Ehkä se tarvittiin, jotta nyt osattaisiin pelätä sotaa. Osataanko?

Toivottavasti Juhla-Turinan ilmestyessä nämä kysymykset eivät ole enää ajankohtaisia. Pelkäänpä, että ne ovat. Kaikesta huolimatta paavikin jaksoi jälleen joulumessussa ja Urbi et Orbi –tervehdyksessään olla luottavainen: Jumala ei ole hylännyt.

Jaakko Antila

10.2.2003, kun sodan uhka puhutti ihmisiä.